

Przetwórstwo owocowo-warzywne coraz ważniejszym sektorem w przemyśle spożywczym

Trendy bieżące

- Przetwórstwo owoców i warzyw stanowi czwarty sektor polskiego przemysłu spożywczego z 8% udziałem w produkcji sprzedanej artykułów spożywczych.
- Polska jest szóstym, pod względem wartości, producentem owoców i warzyw w UE-28. Jednak z uwagi na znaczny udział owoców i warzyw kierowanych do przetwórstwa, zajmuje także czołowe miejsce w produkcji przetworów owocowo-warzywnych.
- Polska jest pierwszym w Europie i drugim na świecie producentem oraz eksporterem zagęszczonego soku jabłkowego (ZS). Zajmuje drugie miejsce w unijnej produkcji mrożonych warzyw (po Belgii), a także pierwsze w produkcji takich kategorii jak mrożone truskawki, maliny, wiśnie i czarne porzeczki.
- Produkcja przetworów owocowo-warzywnych w kraju dynamicznie rośnie z uwagi na systematyczny wzrost bazy surowcowej. Średnioroczne tempo wzrostu produkcji owoców i warzyw w Polsce w latach 2011-2016 wynosiło 4,8%.
- Jednym z motorów napędowych rozwoju polskiego przetwórstwa owoców i warzyw jest rosnący eksport. Źródłem przewag konkurencyjnych polskich przetworów na rynkach zagranicznych są niższe koszty pracy a także wysoka jakość owoców i warzyw. Wzrasta również spożycie przetworów warzywnych w kraju, stymulując rozwój sektora mrożonek.

Perspektywy

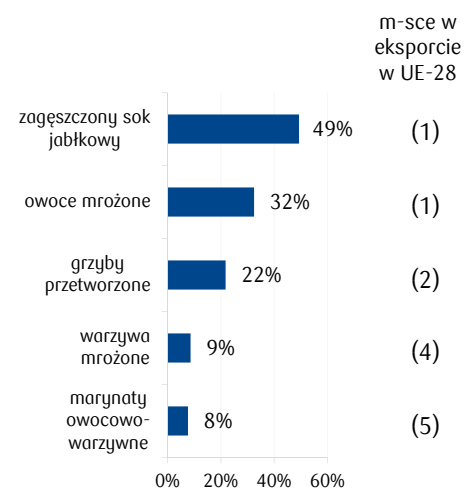
- W sezonie 2017/18, z uwagi na niższe r/r zbiory w Polsce i wielu krajach UE oraz wysoką konkurencję o surowiec, ceny owoców i warzyw w przetwórstwie wzrosły.
- Rentowność branży przetwórstwa owocowo-warzywnego utrzymuje się na dobrym poziomie, jednak zmiany w produkcji owoców w kraju w 2017 r. i wzrost kosztów surowcowych mogą doprowadzić do pogorszenia wyników finansowych.

Departament Analiz Ekonomicznych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

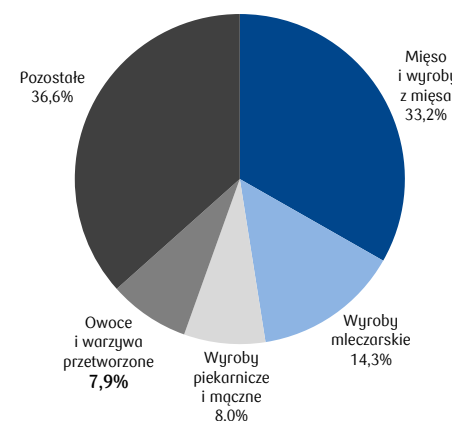
Zespół Analiz Sektorowych

Mariusz Dziwulski
tel. (22) 521 81 88

Udział Polski w unijnym eksporcie przetworów z owoców i warzyw w 2016 r.

Udział przetwórstwa owocowo-warzywnego w wartości produkcji sprzedanej artykułów spożywczych w Polsce (2016 r.)

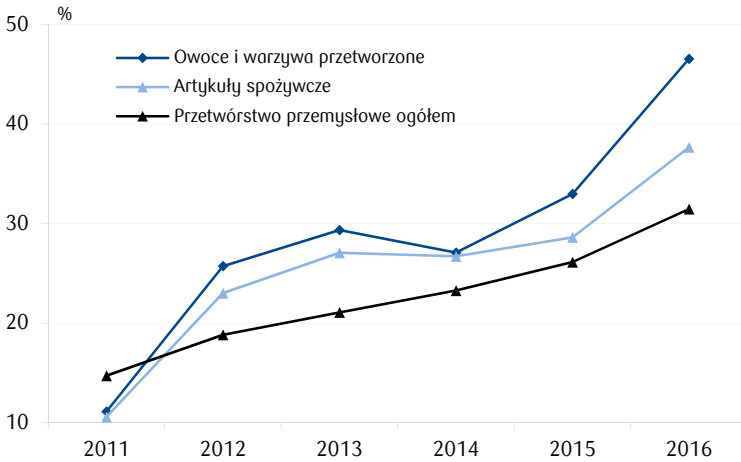
Ogólna charakterystyka sektora

Udział owoców i warzyw w wartości produkcji rolniczej w Polsce	%	17
Eksport przetworów owocowo-warzywnych w krajowej produkcji	%	67
Udział Polski w wartości produkcji owoców i warzyw w UE-28	%	5
Udział Polski w unijnej produkcji mrożonych warzyw	%	14

Źródło: Eurostat, IERIGZ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

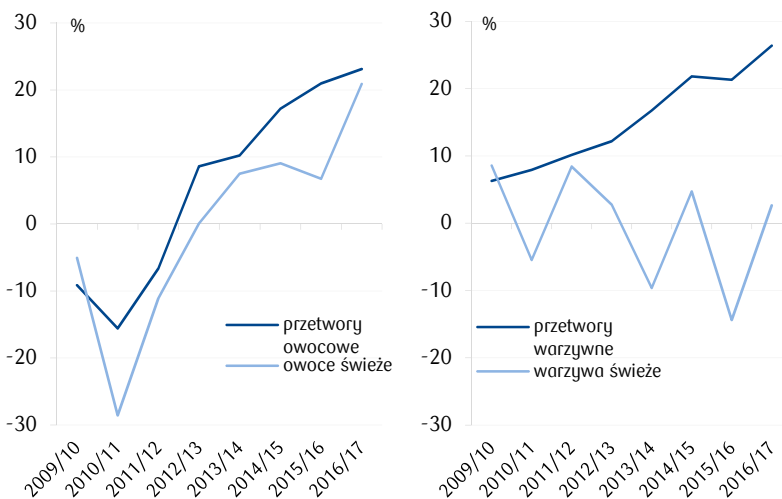
Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Zmiany wartości produkcji sprzedanej w branży przetwórstwa owocowo warzywnego w Polsce (2010 r. =100)

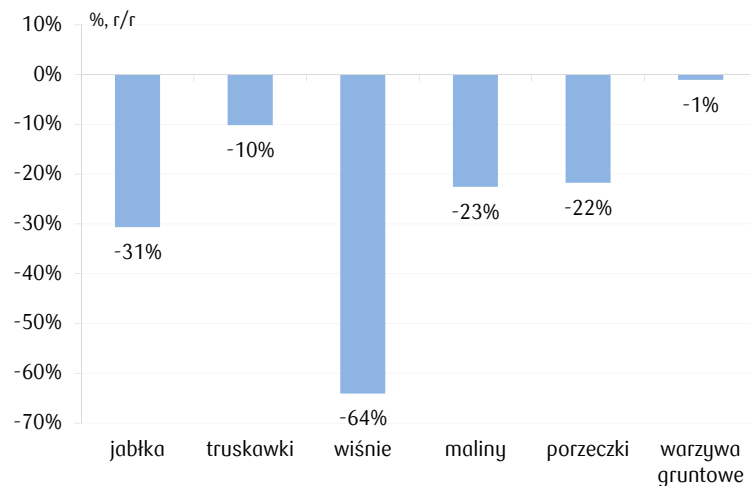
Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Dynamika produkcji przetworów owocowo warzywnych na tle zmian zbiorów owoców i warzyw w Polsce (sez. 2008/2009 = 100)

Źródło: GUS, IERIGŻ-PIB, PKO Bank Polski

Zmiany produkcji owoców i warzyw w sez. 2017/18

Źródło: GUS, PKO Bank Polski

Sektor przetwórstwa owoców i warzyw rośnie szybciej niż branża spożywcza ogółem

Silna dynamika wzrostu wartości sprzedanej sektora na tle branży spożywczej ogółem (por. wykres) powoduje umacnianie się branży na rynku. Udział owoców i warzyw przetworzonych w wartości produkcji sprzedanej artykułów spożywczych w kraju w latach 2010-2016 zwiększył się o 0,4 pp do 7,9%.

Czynnikiem wzrostu jest dostęp do szerokiej i zwiększającej się bazy surowcowej. Polska jest największym w UE-28 i drugim na świecie producentem jabłek, liderem w unijnej produkcji malin, wiśni oraz porzeczek czarnych, a także znaczącym producentem truskawek oraz warzyw gruntowych. Produkcja owoców w Polsce w latach 2011-2016 wzrosła o 36% do 4,6 mln t, głównie w wyniku zwiększenia produkcji jabłek (+46%).

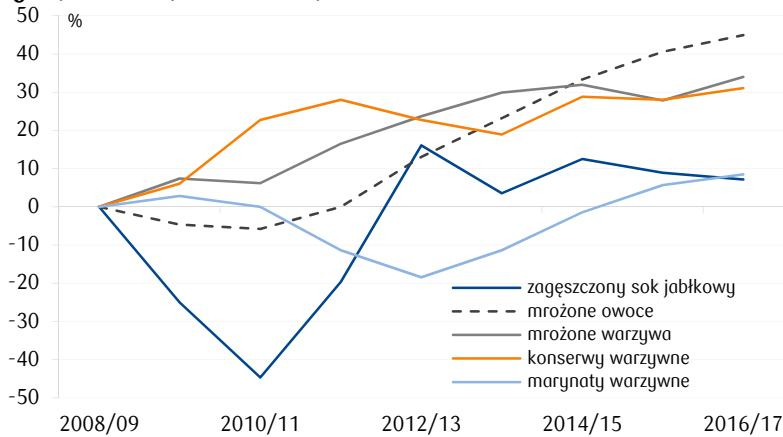
Wzrost produkcji przetworów warzywnych w większym stopniu napędzany jest zwiększającym się udziałem upraw warzyw z przeznaczeniem do przetwórstwa. Szczególnie silny jest wzrost produkcji warzyw mrożonych z uwagi na zwiększającą się konsumpcję wewnętrzną i rosnący eksport.

Cechą charakterystyczną polskiego rynku owoców i warzyw jest znaczący udział przetwórstwa w zagospodarowaniu zbiorów. Szacuje się że 40-50% produkowanych jabłek w kraju trafia do przetwórstwa, truskawek ok. 65%, a warzyw ok. 30%.

Spadek zbiorów owoców w sezonie 2017/18

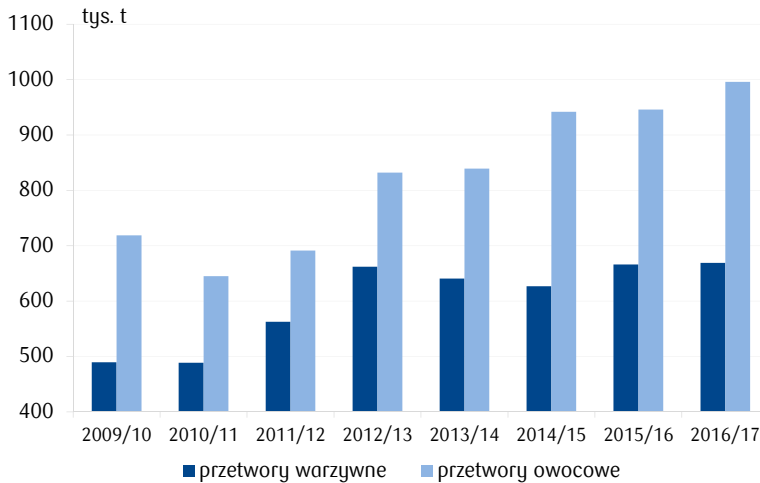
W 2017 r. wskutek wiosennych przymrozków znacząco obniży się produkcja owoców. GUS szacuje, że zbiory owoców z drzew będą niższe o 30-35% r/r natomiast owoców jagodowych o 15% mniej r/r. Spadek zbiorów warzyw gruntowych może być relatywnie niski (-1% r/r), co wskazuje na stosunkowo niewielkie wzrosty cen (w por. do owoców) w skupach. Z uwagi na znaczącą rolę Polski w produkcji i eksporcie owoców i ich przetworów będzie to kluczowy czynnik zmian cen na rynku krajowym i europejskim.

Dynamika zmian krajowej produkcji przetworów z owoców i warzyw (sez. 2008/2009 = 100)

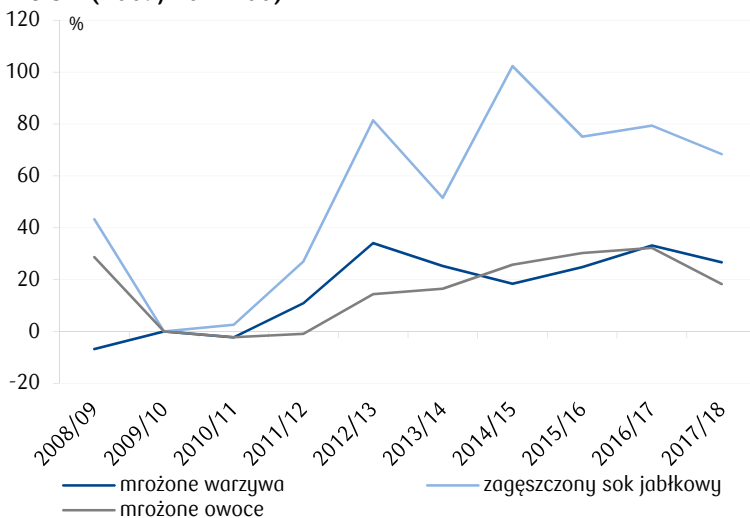
Źródło: IERIGŻ-PIB, PKO Bank Polski

Eksport przetworów z owoców i warzyw z Polski*

*prognoza dla 2017/18
Źródło: Eurostat, IERIGŻ-PIB, PKO Bank Polski

Dynamika eksportu wybranych przetworów owocowo warzywnych z Polski (2009/10 = 100)*

*prognoza dla 2017/18
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

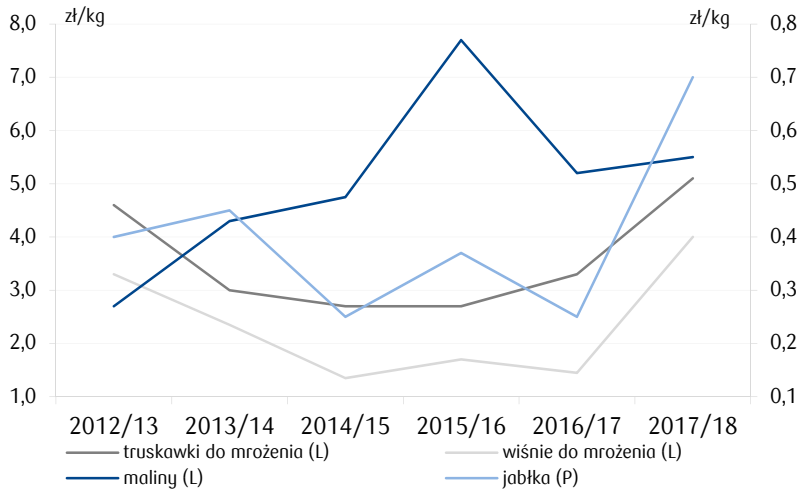
Eksport wspiera rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego

- Eksport jest głównym kanałem zbytu dla branży - w 2016 r. odpowiednio 80% i 54% krajowej produkcji przetworów owocowych i warzywnych trafiło na rynki zagraniczne.
- Dodatnia dynamika eksportu przetworów owocowo-warzywnych w latach 2010-2016 (+2,4% CAGR 2009/10-2016/17) sprzyjała wzrostowi produkcji w kraju. Konkurencyjność cenowa polskich przetworów, wynikająca z posiadanych przewag komparatywnych (niskie koszty pracy) pozwalała na umacnianie roli Polski na europejskim rynku owocowo-warzywnym. W sezonie 2016/17 eksport przetworów owocowych osiągnął rekordowy wolumen bliski 1 mln t (por. wykres).

- Głównym rynkiem zbytu dla polskich przetworów owocowo-warzywnych są kraje Unii Europejskiej. Z danych Eurostat wynika, że w 2016 r. na rynek UE w 2016 r. trafiło 76% wolumenu eksportu mrożonych warzyw z Polski, 79% mrożonych owoców i 91% zagęszczonego soku jabłkowego. Powoli nasycający się rynek unijny stwarza jednak konieczność pozyskiwania rynków poza UE. Negatywny wpływ na eksport, szczególnie owoców i warzyw mrożonych miało rosyjskie embargo wprowadzone w sierpniu 2014 r. Jego skutki są jednak coraz mniej odczuwalne, a eksport polskich przetworów z owoców i warzyw już przewyższa poziom sprzed 2014 r.

- Oczekujemy jednak, że spadek krajowej produkcji przetworów w 2017 r. spowoduje, że dynamika sprzedaży zagranicznej, szczególnie przetworzonych owoców miękkich i zagęszczonego soku jabłkowego wyhamuje w sez. 2017/18. Wg prognoz IERIGŻ łączna sprzedaż przetworów owocowych może obniżyć się o 8% r/r. Ze względu na wzrost cen przetworzonych owoców eksport w ujęciu wartościowym może jednak zwiększyć się.

Ceny skupu owoców do przetwórstwa* w kraju

*prognoza dla 2017/18
Źródło: IERiGŻ-PIB, PKO Bank Polski

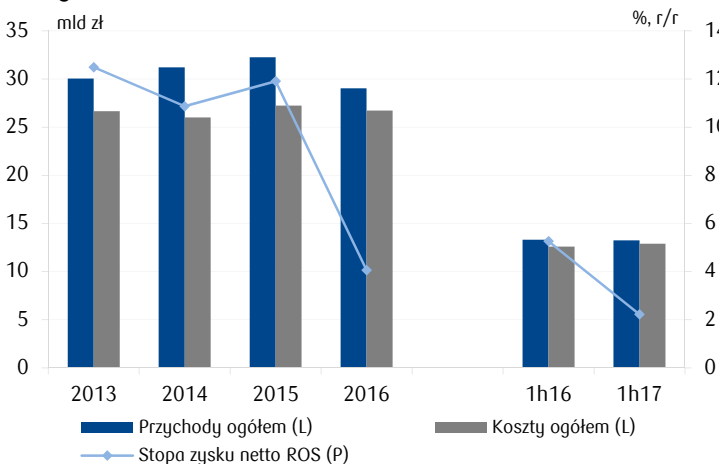
Ceny owoców w skupach rosły szybciej niż przetworów

Znaczny spadek zbiorów owoców w Polsce w 2017 r. przełożył się na wzrosty cen większości owoców i warzyw w skupach (por. wykres). Dodatkowym czynnikiem podwyżek była mniejsza produkcja owoców i warzyw w innych krajach UE-28 (spadek zbiorów jabłek o 24% r/r). Wskazuje to na możliwy znaczny wzrost kosztów branży przetwórczej w sez. 2017/18 i pogorszenie wyników finansowych firm. Możliwość przeniesienia wzrostu kosztów na ceny przetworów mogą być ograniczone z uwagi na konkurencję międzynarodową. W szczególności wyższe zbiory jabłek w Chinach przy osłabieniu EUR do USD mogą doprowadzić do wzrostu importu tańszego koncentratu z "Państwa środka" i osłabienia wpływów z eksportu dla polskich firm.

Wskazuje na to obserwowany opór we wzrostach cen przetworów. Na przełomie sierpnia i września 2017 r. ceny zagęszczonego soku jabłkowego (ZSJ) z Polski osiągnęły poziom 1,4 euro/kg (+59% r/r), mimo iż jeszcze w czerwcu w eksporcie były o 9% niższe r/r. Jednocześnie ceny jabłek do przetwórstwa we wrześniu 2017 r. wzrosły ok. 3-krotnie r/r.

Spadek rentowności branży widoczny był już w 1h17. Wiosenne przymrozki spowodowały w 2q17 znaczne wzrosty ceny jabłek do przetwórstwa, truskawek oraz agrestu. Wzrost kosztów firm (+2,6% r/r) przy jednoczesnym spadku przychodów (-0,6% r/r) spowodowały że stopa zysku netto branży obniżyła się o 3,0 pp do 2,2%. W 2h17 nasilenie dynamiki wzrostów cen surowca r/r doprowadzić może do dalszego pogłębienia spadku rentowności. W relatywnie gorszej sytuacji mogą znaleźć się producenci soków, w tym głównie koncentratu jabłkowego.

Przychody, koszty i stopa zysku branży przetwórstwa owoców – warzyw w Polsce

Źródło: PONT Info, PKO Bank Polski